

MARCINKAŃCE

Kościół w Marcinkańcach (obecnie Marcinkonys, zdjęcia 2, 2b, 2ab) założony został przez księdza dziekana trockiego Józefowicza w 1770 roku z drzewa sosnowego pw. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza. W czerwcu 1878 r. spalił się doszczętnie z całym inwentarzem kościelnym. 3 kwietnia 1880 roku z pozwolenia władz duchownych i świeckich został poświęcony kamień węgielny na starych fundamentach pod nowy kościół przez księdza Alojzego Giaro, filialistę orańskiego kościoła. Wybudowany został nowy drewniany przez księdza Antoniego Wilkiewicza. Po zakończeniu budowy 28 października 1882 roku wyświęcony przez księdza proboszcza olkienickiego Wincentego Żyworonka.

Ogrodzenie kościelne z kamienia zrobione w 1901 roku ze środków parafian i księdza Jana Szablickiego. W ogrodzeniu znajduje się 14 kapliczek z cegły ze szklannymi dzwiami zbudowane „na pamiątkę szczęśliwie zakończonego XIX wieku” (zdjęcia nr 3 – 16).

Cmentarz parafialny istnieje od założenia kościoła.

Na cmentarzu zbudowany swiren dla kościelnych rzeczy – i służy jako trapiarnia (zdjęcie 18).

Informacja z księgi wizytacji kościoła z roku 1931 r.

Na cmentarzu kwatery żołnierzy polskich poległych w 1920 roku oraz grób kaprała Stanisława Serafina po śmierci którego władze II Rzeczypospolitej Polskiej wystosowały ultimatum Litwie w marcu 1938 r. (zdjęcia nr 19 – 27).

Dworzec kolejowy w [Marcinkacach](#) (zdjęcie nr 1)

W parafii zachowały się i są przechowywane metryki:

chrztu za lata 1848 – 1870

ślubu za lata 1848 – 1866, 1880 – 1890

zgonu za lata 1848 – 1864, 1888 – 1902

księgi egzaminów przedślubnych za lata 1864 – 1889, 1895 – 1899, 1910 – 1918

spis parafian za 1913 rok

Marcinkańce powstały przed 1637 r. jako osada zwiadowców leśnych. W 2-jej połowie XIX wieku przez wieś przeprowadzono linię kolejową Warszawa – Petersburg. Tu 16 lutego 1863 r. miała miejsce pierwsza akcja powstańców, którzy odbili więzionych Polaków, rekrutów do wojska rosyjskiego.

Za II RP siedziba wiejskiej [gminy Marcinkańce](#).

Gminę Marcinkańce utworzono [1 lipca 1925](#) roku w [powiecie grodzieńskim](#) w woj. białostockim, z części obszaru zniesionych gmin [orańskiej](#) i [merekiej](#) z byłego [powiatu trockiego](#). Po wojnie obszar gminy Marcinkańce wszedł w struktury administracyjne Związku Radzieckiego.

**Zdjęcia i opracowanie Czesław Malewski
1.05.2009 r.**

1

2

3

4

5

VZV

16

17

18

Spis mieszkańców parafii marcinkańskiej w końcu XIX w.

wieś Marcińkańce:

Balewicz, Barnatowicz, Bingel, Bratulewicz, Chorociej, Czerniecki, Gajdis, Gryg, Dakiniewicz, Jaskielewicz, Jaskiewicz, Jozukiewicz, Karłan, Kaszeta, Klawiński, Krusz, Kuszpo, Lola, Łukszis, Marcewicz, Marcinanis, Matukiewicz, Michałowski, Mieszkinis, Nowicki, Rauluszkiewicz, Szczesnulewicz, Sienkiewicz, Szyłański, Szymkiewicz, Pietiaszko, Pugaczewski, Tumulewicz, Urbanowicz, Walentukiewicz, Wołongiewicz, Wojciechowski, Zienkiewicz, Żabris.

wieś Derzele:

Walentukiewicz, Milewski, Kibirkszis, Kaszeta, Jaskielewicz, Gryg, Balicki, Jaskiewicz.

majątek Morgiewicze:

Czyras.

zaścianek Grybowła:

Marcewicz, Wojciechowski, Maczionis.

zaścianek Mostejki:

Kucewicz, Mickiewicz, Olechnowicz.

wieś Mostejki:

Wilkiewicz, Awierko, Sakowicz, Wołongiewicz, Mieszkinis, Wiaczkis, Gajdis, Szczesnulewicz, Tamulewicz, Burliniski, Jakowanis, Świrski, Kalinowski, Szastowicki, Bratulewicz.

wieś Oszaszniki albo Kobele Grodzieńskie:

Trojanowicz, Sierejczyk, Gryg, Trojanowicz, Walentukiewicz, Gajdis, Mazik, Milewski, Pozniak, Zaleski, Jawaitis.

zaścianek Świnny las:

Walentukiewicz.

wieś Kobele:

Walentukiewicz, Mazgialis, Makarewicz, Gryg, Krawnialis, Grynkiwicz, Gajdis, Burliniski, Karałan, Karłan, Jozukiewicz, Wołongiewicz, Kalinowski, Paczkowski.

zaścianek Sanowo:

Chadakiewicz, Barusiewicz.

zaścianek Werduba:

Piestis, Świrski.

wieś Szklary:

Karłan, Moździer, Wiaczkis, Świrski, Akscin, Tartianis, Chorociej, Konstantinowicz, Krusz, Gryg, Czaplik, Grinkiewicz, Piestis, Malczyński.

zaścianek Dugny:

Mazgialis, Walentukiewicz.

wieś Morgiewicze:

Konstantynowicz, Akscin, Balewicz, Płakscis, Gajdzis, Urbanowicz, Awdziewicz, Mażdżer, Walentukiewicz, Kowalewski, Balewicz, Krusz, Wołongiewicz, Sawlewicz, Gudajcis, Mazgialis, Gulgis.

wieś Kopieniszki:

Juszkiewicz, Świrski, Łukszis, Nowicki, Mazgialis, Sawlewicz, Miskinis, Jowajsza, Garbus, Gudajcis, Waleszko, Tartianis, Krusz.

zaścianek Bakanówka:

Bakanowski.

wieś Rondomańce:

Akscin, Wołongiewicz, Westfeld, Jakowanis, Jaskielewicz, Korsak, Karłan, Urbanowicz, Chlebowicz, Szerksznas, Kibirkszczis, Pietralis, Lola, Romanowski, Grik, Czyras, Zienkiewicz, Żurawliw.

zaścianek Kluczy:

Borysowicz.

wieś Rudnia:

Akscin, Krownialis.

Wieś Dubieniki:

Szybało, Szybajło, Kiła, Kiło, Kaszeto, Kaszeta, Tamulewicz.

wieś Trokiszki:

Jaskiewicz, Raułuskiewicz, Jawajszis, Czyras, Szwed, Bawblis, Kosulis, Gryszkiewicz, Sawlewicz, Szczesnulewicz.

wieś Żuraczyszki:

Karpowicz, Kaszeta, Wołongiewicz, Gławicki, Szczesnulewicz, Pigoga, Czyras, Ludkiewicz, Walentukiewicz, Michałowski, Szwied.

zaścianek Biżew:

Kalinowski, Piecukiewicz.

wieś Monczagiry:

Szczesnulewicz, Urbanowicz, Czyras, Chorociej, Walentukiewicz, Saluta, Bołozynowicz, Lajpienis, Burziński, Mieszkinis, Lejkowski.

Spis opracowała Agata Zarunskaitė